

Latvenergo izrāviens AER jaudu attīstībā

Kā saskatīt vērtību
un ieguvumus no vēja parku izbūves
Latvijas tautsaimniecībā

Atklāta Jaunciema
saules enerģijas stacija – lielākā Rīgā

Atjaunīgo energoresursu
trūkums Baltijā

AS "Latvenergo" ziedo
93 transportlīdzekļus
Ukrainas aizstāvjiem

Ilgospējīgi rūpēties
par foreļu nārsta vietām Bērzenes upē

Izglītojoši bezmaksas
vebināri ceļā uz ilgtspēju

Latvenergo izrāviens AER jaudu attīstībā

Ilvija Boreiko, AS "Latvenergo" valdes locekle

Latvenergo 85. jubilejas gadā atjaunīgo energoresursu (AER) izmantošanas attīstībā atbilstoši stratēģijai gan Baltijā, gan Latvijā piedzīvo izrāvienu. Mēs ļoti strauji attīstāmies, esam nobrieduši daudzveidīgai darbībai, un šogad vien uzstādītā jaunā jauda būs vismaz 140 MW.

Stratēģijas atslēgvārds ir izaugsme. Latvenergo īsteno savu izaugsmes stratēģiju AER portfeļa attīstībai diversificēti, gan, attīstot projektus pilnā apjomā pašu spēkiem, gan, veicot rūpīgu

un izsvērtu atlasītiem projektiem, kuru attīstību uzsākuši citi attīstītāji un pirmsbūvniecības stadijā ir nolēmuši šos projektus pārdot. Būtiskais — audzējam ne tikai uzstādītās jaudas, bet arī savas zināšanas, pieredzi un kompetenci. Mūsu mājas tirgus ir Baltija, tāpēc, vērtējot projektus, to atdevi un īstenošanas termiņus, skatāmies uz kopējo Baltijas tirgu, tādējādi audzējot ģenerāciju tajā Baltijas valstī, kur projektu īstenošana nesīs visaugstāko pievienoto vērtību Latvenergo koncernam.

Latvenergo mērķis ir uzbūvēt atjaunīgās enerģijas jaudas vismaz 2,3 GW apmērā. Latvenergo 85. jubilejas gadu mēs noslēgsim ar uzbūvētām 140 MW jaudām. Bet kopumā mēs plānojam apsteigt savu stratēģiju un jau 2026. gadā palielināt elektroenerģijas ražošanu atjaunīgajos projektos vismaz 1 GW apmērā.

Pēc ilgstošām sarunām esam noslēguši līgumu par vēja parka *Laflora Energy* iegādi. Šis pašlaik ir lielākais būvniecībā esošais vēja parks Latvijā, kura uzstādītā jauda būs gandrīz 109 MW, plānots, ka pirmo kilovatstundu šai parkā ražosim 2026. gadā. Vēja parkam *Laflora Energy* jau 2019. gadā veikts ietekmes uz vidi novērtējums, šogad noslēgts līgums ar AS "Augstsprieguma tīkls"

par pieslēguma izbūves darbiem, kā arī noslēgti vēja turbīnu piegādes un montāžas un saistītās infrastruktūras būvniecības līgumi.

Šobrīd aktīvi būvdarbi tiek veikti divos vēja parkos Lietuvā, pirmajā no tiem, Akmenes vēja parkā, pabeigta turbīnu montāža, un jau oktobrī sāksim pirmo kilovatstundu ražošanu, savukārt Telšu (*Telšiai*) vēja parkā uzbūvēti pirmās turbīnas pamati, bet saules enerģiju ražojam jau 17 saules elektrostacijās visā Baltijā.

Pašlaik būvniecības procesā mums ir vairāk nekā 800 MW atjaunīgās enerģijas projektu, kurus pilnā apjomā plānojam īstenot līdz 2026. gada beigām. ●

Kā saskatīt vērtību un ieguvumus no vēja parku izbūves Latvijas tautsaimniecībā

Lauris Baltiņš, AS "Latvenergo" Vēja un saules parku Projektu atbalsta daļas vadītājs

Tautsaimniecībā VES attīstīšanā pats galvenais pievienotās vērtības ķēdē ir elektroenerģijas ražošanas līmenis, jo šobrīd Latvijā ļoti daudz to importējam. Ja atskatāmies uz 2022. gada elektroenerģijas deficītu un rekordaugstajām elektroenerģijas cenām, tad redzam, ka sabiedrība par importēto elektroenerģiju maksāja ļoti augstu cenu. Negatīvā elektroenerģijas saldo (importa) īpatsvars pret elektroenerģijas gala patēriņu Latvijā no 2018.-2022.g. stabili ir pieaudzis. 2023. gada rezultātus ir ietekmējis būtisks HES izstrādes pieaugums un patēriņa samazinājums, tādēļ jāņem vērā, ka šis nebija Latvijai tipisks gads. Ja turpmāk savas ražošanas jaudas neattīstīsim, šī plaisa kļūs arvien lielāka, ja attīstīsim — kļūsim par eksportētājiem. Ekonomikas teorija apstiprina, ka importēšana samazina valsts kopproduktu, savukārt eksports to palielina, un VES attīstīšana ir veids, kā pieaudzēt valsts kopproduktu.

uz jaunu saules parku ekspluatāciju Latvijā, 42 % no Latvijas elektroenerģijas patēriņa augustā tika importēti.

Nākamais līmenis pievienotās vērtības ķēdē, ko vērtējam, ir ražošanas procesa līmenis. Tas nozīmē, ka visi šajā procesā iesaistītie, kas nodrošinās VES gala produkta ražošanu, veidos ienākumus, no kuriem tiks maksāti nodokļi un dividendes, kas savukārt nonāks valsts budžetā.

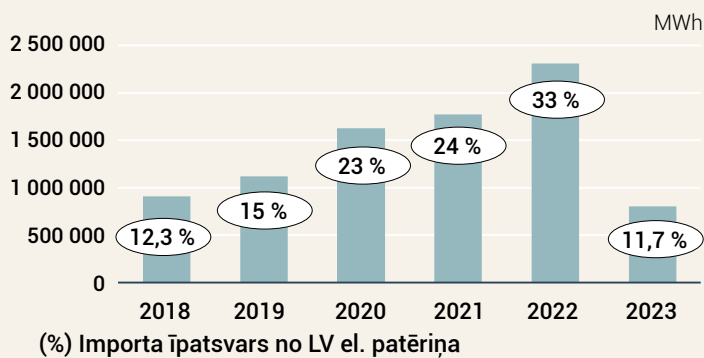
Trešais līmenis pievienotās vērtības ķēdē saistīts ar to vietējo uzņēmēju iesaisti, kuri veido VES atsevišķas komponentes, piemēram, dzelzsbetona posmus, betona pamatus, izstrādā grants karjeras, kā arī nodarbojas ar materiālu piegādi.

Vēl ir viens ārkārtīgi svarīgs netiešs ieguvums: jo vairāk uzbūvē generācijas avotus, jo tirgū ir lielāks piedāvājums, un tas samazina elektroenerģijas cenu. Tādējādi galarezultātā iegūst visa ekonomika, gan uzņēmēji, gan mājsaimniecības. Ja vērtējam 2023. gada *Nord Pool* biržas cenas, tad redzam, ka mūsu cenas ir būtiski dārgākas nekā Skandināvijā. Rodas jautājums: vai mēs tiešām esam tik bagāti, ka varam maksāt divas reizes vairāk par elektrību nekā zviedri un somi?

Zemākas cenas palīdz piesaistīt investīcijas, un kā piemēru var minēt gigantu *Google*, kas Somijā izvēlējās uzbūvēt milzīgu datu centru un elektroenerģiju iegādāties no VES un SES parkiem. Tādējādi šai vietā rodas gan būvniecības izmaksas, gan labi atalgotas darba vietas, nodrošinot ienākumu apgrozījumu, nodokļi paliek Somijā, un šie līdzekļi nenonāk, piemēram, Latvijā.

Jāsaprot, ka tajos gadījumos, kad vēja parku attīsta ārvalstu attīstītāji, lielākā daļa no apgrozījuma, izmaksām un neto dividendēm ekspluatācijas periodā prognozējami pamestu Latvijas tautsaimniecību. Tādējādi spēcīgi nacionālie uzņēmumi tautsaimniecības vērtību ķēdē veido bagātu valsti un savos ienākumos dalās ar sabiedrību, maksājot lielākus nodokļus, bet peļņu atstājot valsts budžetā. Tādēļ ir ļoti būtiski, ka nacionālais uzņēmums ražo savā valstī.

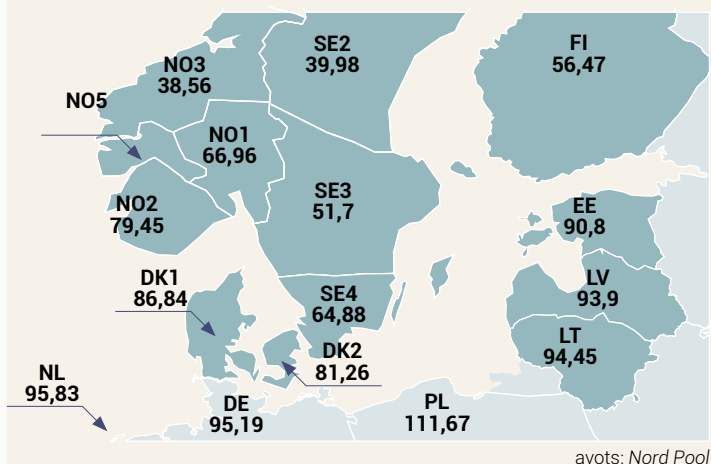
1. att. LV elektroenerģijas saldo (imports)

avots: <https://www.ast.lv/lv/electricity-market-review?year=2022&month=13>

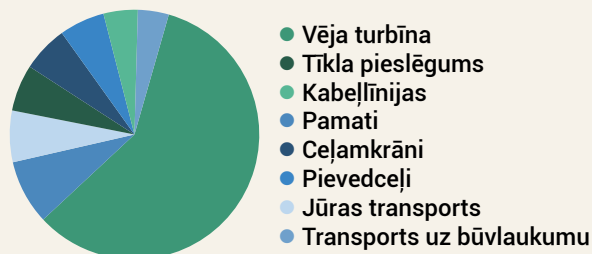
2024. gads vēl nav noslēdzies, taču redzams, ka, pieaugot atjaunīgās enerģijas jaudām Baltijas jūras reģionā, saglabājas stabila importa tendence — piemēram, augustā Latvijas elektroenerģijas patēriņš bija 546 GWh, no kurām importa — eksporta saldo bija ar 230 GWh iztrūkumu. Tātad, neskatoties

2. att. 2023.g. vidējās Nord Pool cenas (EUR)

Valsts reģionālā līmenī ieguvums no VES būs gan pašvaldībām, gan vietējām kopienām. Klimata un enerģētikas ministrijas (KEM) izstrādātie un MK apstiprinātie noteikumi paredz, ka finansiālais labums pašvaldībām un iedzīvotājiem, kuri dzīvo vēja parka tuvumā, būs 2500 eiro gadā bez pievienotās vērtības nodokļa par katru (arī nepilnu) vēja elektrostacijas nominālās jaudas megavatu. Maksājums tiks sadalīts divās vienādās daļās — 50 % iedzīvotājiem (ēku īpašniekiem), un 50 % pašvaldībai.

3. att. Tiešie ieguvumi Latvijas piegādātājiem

Potenciāla Latvijas piegādātāju iesaiste:

- VES pamatu un pievedceļu projektēšana un izbūve;
- Tīkla pieslēgums, kabeļlīnijas;
- Loģistikas pakalpojumi, ostas, piegāde uz būvlaukumu;
- Viesmīlības nozare, sevišķi būvniecības periodā

Papildus:

- Dabas izpētes;
- Dažāda veida konsultācijas;
- Komponentes vēja turbīnām — sevišķi, ja ar hibrīdmastu (dzelzbetons)

Ieguldījums vietējā kopienā attieksies kā uz vēja parkiem sauszemē, tā arī uz jūrā izvietotajām vēja turbīnām, kuru jauda ir vismaz viens megavats un vairāk. Ieguldījums vietējā kopienā tiks piemērots tajos gadījumos, kad vēja turbīnas sauszemē atradīsies 2 km attālumā no dzīvojamās ēkas, bet jūrā vēja parks atradīsies līdz 25 km attālumā no krasta (mērot no vēja parka robežas taisnā leņķī pret krastu un maksājumu piemērojot dzīvojamajām mājām 2 km rādiusā no krasta punkta).

Ja vēja projekta attīstītājs plāno palielināt jaudu jau uzstādītai vēja elektrostacijai vai palielināt turbīnu skaitu jau izveidotā vēja parkā, arī tad projekta attīstītājam būs jāsniedz ieguldījums vietējai kopienai.

Maksājumi būs konkrēti ieguvumi reģionālā līmenī, un sabiedrība pati varēs lemt par tās izmantošanu savos novados.

Tajā pašā laikā Eiropas valstu pieredze VES parku ekspluatācijā parāda, ka vietējā līmenī tos veiksmīgi var izmantot tūrisma pakalpojumu attīstībai. Piemēram, divi uzņēmuma *Acciona Energy* vēja parki ir iekļauti Spānijas pirmajā ekotūrisma ceļvedī, šis ir labs piemērs VES projektu un esošās vides veiksmīgai mijiedarbībai. Starp citu — 10 % Spānijas pašvaldību atrodas vēja parki. Vēl viens piemērs ir Dānijas Tehniskā universitāte, kura, novērojot ievērojamu cilvēku interesi par viņu vēja turbīnu testa centru, ir izveidojusi īpašu apmeklētāju centru, kas šobrīd ir viens no Ziemeļjūras reģiona nozīmīgākajiem tūrisma objektiem.

VES parku attīstītāji un universitātes veic dažādus pētījumus pēc VES parku izbūves un apjautā iedzīvotājus, lai noskaidrotu, vai un kā ir mainījusies viņu dzīve. Piemēram, Rodailendas universitātes pētījums, analizējot *Airbnb* datus, ir konstatējis, ka Blokailendas (ASV) atkrastes vēja parks pretēji sākotnējām bažām ne tikai nav samazinājis tūristu pieplūdumu reģionā, bet, tieši pretēji, apmeklētāju skaits ir pieaudzis par 19 % tūrisma sezonā, salīdzinot ar līdzīga profila pašvaldībām reģionā. Savukārt dāņu attīstītājs *Andel* ir īstenojis virkni veiksmīgu projektu, intervējot cilvēkus, kas dzīvo vēja turbīnu tuvumā, un piedāvājot palikt viņu izveidotās viesu mājās tiešā turbīnu tuvumā.

Norstat 2023. gadā ir secinājis, ka 93 % cilvēku, kas dzīvo tiešā turbīnu tuvumā, nejut nekādas neērtības, vai arī tās nav būtiskas.

Latvijā šobrīd esam daudz paveikuši, lai sekmīgi attīstītu VES parkus, un SIA "Latvijas vēja parki" jau 2026. gadā dos būtisku pienesumu Latvijas tautsaimniecībai. ●

1Avots: <https://likumi.lv/ta/id/354566-veja-elektrostaciju-maksaju-mu-kartiba-vietejas-kopienas-attistibai>

Atklāta Jaunciema saules enerģijas stacija

Ivīta Bidere, AS "Latvenergo" Preses sekretāre

13. septembrī *Latvenergo* projekta SES 100 MW ietvaros tiek atklāta Jaunciema saules elektrostacija, kas ir lielākā Rīgā. Jaunā saules stacija ne tikai atbilst mūsdienu tehnoloģiskajām prasībām, bet ir arī nozīmīgs ilgtspējīgas enerģijas ražošanas un degradētas vides atjaunošanas sinerģijas piemērs.

Jaunciema saules elektrostacijas (SES) uzstādītā jauda sasniedz 13,44 MW — šī ir lielākā saules elektrostacija Rīgā, kas reāli uzsāk darbu. Prognozētais gada ražošanas apjoms ir 12 477 MWh, kas nodrošinās būtisku zaļās enerģijas apjomu elektroenerģijas tirgū. Jaunciema SES atklāšana ir kārtējais iesaistīgais *Latvenergo* solis stratēģijā noteikto ražošanas un ilgtspējas mērķu realizācijai, vienlaikus — Latvijas enerģētiskajai neatkarībai un ilgtspējīgai nākotnei.

Jaunciema SES ir nozīmīga Rīgai ne tikai sava apjoma dēļ — tā ir izbūvēta iepriekš degradētā un piegružotā teritorijā, no iepriekš neizmantotas vietas nesot pilsētai ekonomisku labumu. Šādas teritorijas, kas iepriekš ir bijušas industriālās zonas, ir ar lielu potenciālu attīstībai. Zemes vienība, kuras platība ir 16,9 ha, pirms SES izbūves bija pamesta un aizaugusi, ar nelīdzenu reljefu dzelzeļa uzbērumu vietās. Agrāk šeit cauri gāja dzelzceļš, un teritorijā atradās pamestas betona plāksnes un būvgruži, kas aizauguši ar krūmiem. Projekta realizācijas gaitā teritorija tika rūpīgi attīrīta no gružiem, noņemti krūmi un reljefs izlīdzināts, radot tīru un sakoptu vidi, kas piemērota saules parka izveidei.

"2024. gads ir nozīmīgs *Latvenergo*, jo esam ne tikai sekmīgs pelnītājs valstij, bet arī tālredzīgi saimniekojam kā jau lielākais elektroenerģijas ražotājs Baltijas valstīs. Šogad pārkāpsim

1000 MW atjaunīgo resursu projektu sliekšni Baltijā, kas saražos 1,7 GWh elektroenerģijas jeb apmēram 1/4 no Latvijas patēriņa. Tas ir likumsakarīgi, jo maināmie laiki līdzī — šajā SES teritorijā savulaik glabāja kūdras TEC-1 darbības, bet tagad mūsdienīgās, efektīvās un videi draudzīgās tehnoloģijas ražo zaļo elektrību. Visticamāk, sekojot pārmaiņām, arī turpmāk mūsu ražošanas jaudas demonstrēs jaunākās tehnoloģijas," saka **Mārtiņš Čakste**, AS "Latvenergo" valdes priekšsēdētājs.

"*Latvenergo* rāda labo praksi — spēju pielāgoties tām vajadzībām un pieprasījumiem, kas šobrīd ir aktuāls. Jo, ja 2021. gadā, strādājot ar Rīgas klimata plānu, mērķis bija sasniegt 10 MW saules enerģijas ražošanas jaudas līdz 2030. gadam, tad šobrīd ar vienu pašu staciju plānotais saražotais apjoms jau ir pārsniegts. Man arī prieks, ka ir sakopta Rīgas teritorija, tādēļ ar prieku turpinu tradīciju — tiem uzņēmumiem, kuri iegulda mūsu galvaspilsētas sakopšanā, dāvināt Rīgas karogu," atklāšanā teica **Jānis Lange**, Rīgas pilsētas izpilddirektors.

Latvenergo šobrīd Baltijas valstīs ir atklāti 15 saules parki ar kopējo jaudu 98,54 MW — Latvijā seši parki ar 44,2 MW, Lietuvā — seši ar 29,6 MW un Igaunijā trīs parki ar 24,7 MW jaudu.

Saules enerģijas ražošanas jaudu attīstība ir vitāli svarīga Latvijas elektroapgādei, jo elektrības patēriņš vasaras periodā pieaug, taču līdz šim valstī gada otrais un trešais ceturksnis ir ar zemāko vietējo enerģijas izstrādi. Saules enerģijas izstrāde vietējās ražotnēs ļaus palielināt neatkarību no importa enerģijas svārstīgajām cenām, kā arī mazinās starpvalstu savienojumu vasaras remontdarbu ietekmi uz gala cenām Latvijas klientiem. ●

Foto. No kreisās Alnis Bāliņš, Asociācijas "Saules enerģija Latvijai" valdes priekšsēdētājs, Jānis Lange, Rīgas pilsētas izpilddirektors, Jānis Dinevičs, Ārštata padomnieks enerģētikas jautājumos, Mārtiņš Čakste, AS "Latvenergo" valdes priekšsēdētājs, Ilvija Boreiko, AS "Latvenergo" valdes locekle, Jānis Ikaunieks, Rīgas Enerģētikas aģentūra direktors.

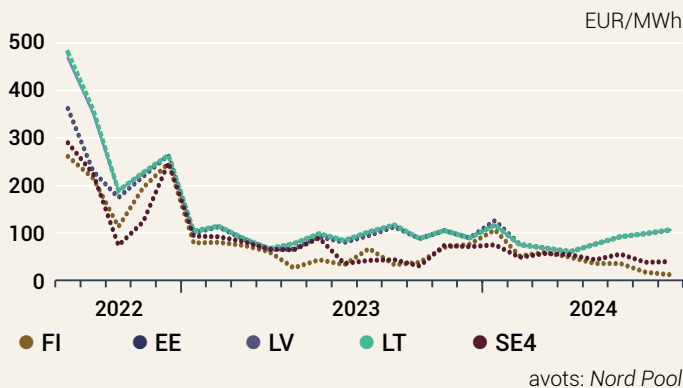
Atjaunīgo energoresursu trūkums Baltijā

Inga Martinsons, AS "Latvenergo", Tirdzniecības daļa, Finanšu produktu speciāliste

- Elektroenerģijas cenas Baltijā turpina pieaugt
- Baltijas patēriņa un ģenerācijas attiecība turpina samazināties
- Ūdens pietece Daugavā pietuvojas daudzgadu vidējam līmenim
- Ģeopolitiskā spriedze nosaka izmaiņas energoproduktu tirgos

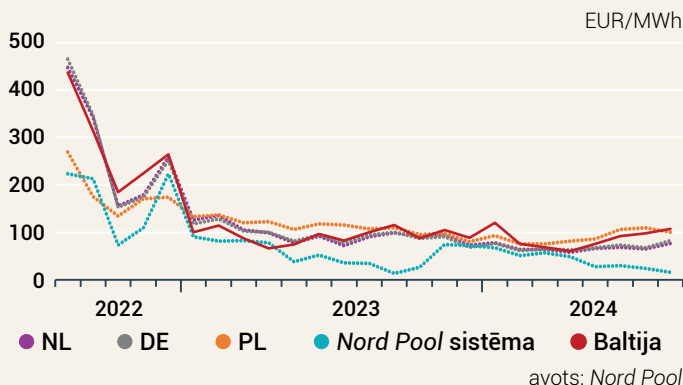
Augustā elektroenerģijas cenām *Nord Pool* biržā bija vērojamas mainīgas cenu kustības. *Nord Pool* sistēmas vidējā mēneša cena saruka par 37 %, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi, un bija 15,35 EUR/MWh. Tajā pašā laikā elektroenerģijas cenas visās Baltijas valstīs atgriezās vienotā līmenī, pieaugot par 9 % līdz 106,95 EUR/MWh. Aizvadītajā mēnesī zemākā elektroenerģijas stundas cena Baltijā bija -19,96 EUR/MWh, savukārt augstākā cena 407,42 EUR/MWh.

1. att. Mēneša vidējās elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas *Nord Pool* tirdzniecības apgabalos

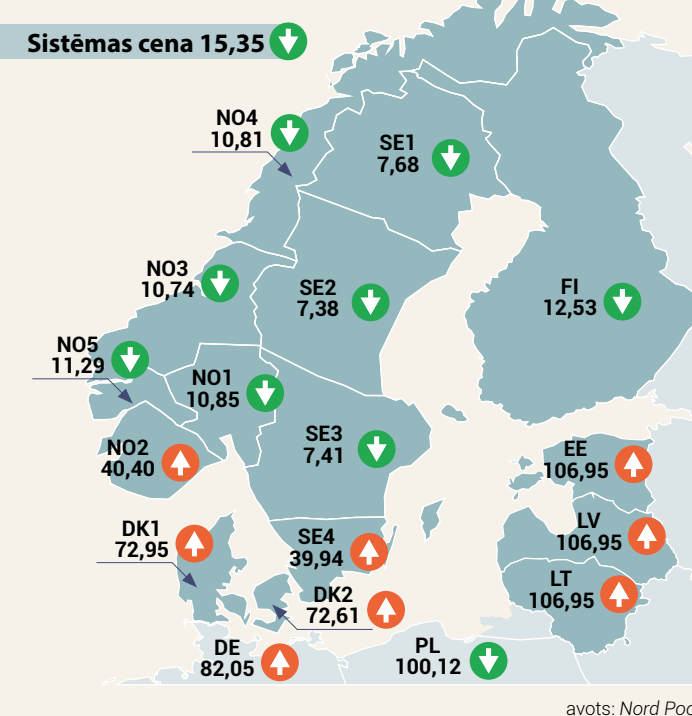

Aizvadītajā mēnesī *Nord Pool* sistēmas cenas samazinājumu galvenokārt izraisīja straujš vēja staciju izstrādes kāpums Ziemeļvalstīs par 39 %, salīdzinot ar jūliju. Tāpat arī turpināja augt atomelektrostaciju pieejamā ražošanas jauda, kas, pakāpjoties par 4 procentpunktiem, sasniedza 83 % līmeni. Turpretī Baltijas valstīs elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenu

3. att. Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas Eiropas valstīs

2. att. Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas 2024. gada augustā *Nord Pool* tirdzniecības apgabalos (EUR)

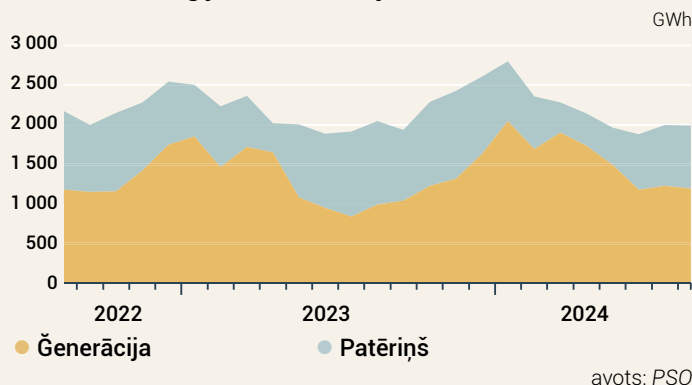

augšupejošu kustību ietekmēja atjaunīgo energoresursu izstrādes samazinājums — vēja staciju izstrāde bija par 5 % zemāka, saules staciju izstrāde samazinājās par 7 %, savukārt hidroelektrostaciju izstrāde kritās par 8 % pret iepriekšējo mēnesi, sasniedzot šī gada zemāko punktu. Tāpat arī pasliktinājās elektroenerģijas izstrādes apjoma un patērētā daudzuma attiecība — kamēr patēriņš Baltijā saglabājās bez būtiskām izmaiņām, izstrāde samazinājās par 3 %, un rezultātā saražotais elektroenerģijas daudzums nosedza 60 % no pieprasījuma, kas ir par 2 % mazāk nekā jūlijā.

Baltijas elektroenerģijas patēriņa un ģenerācijas attiecība turpina samazināties

Augustā kopējais elektroenerģijas patēriņš Baltijā saglabājās jūlija līmenī un bija 1 990 GWh, taču tas bija par 3 % zemāks nekā šajā periodā pērn. Arī Latvijā elektroenerģijas pieprasījums

4. att. Elektroenerģijas bilance Baltijā

pret jūliju bija bez ievērojamām izmaiņām, veidojot 483 GWh, kas bija arī par 6 % mazāk nekā iepriekšējā gada augustā. Igaunijā patērētās elektroenerģijas daudzums pieauga par 3 % pret jūliju, tomēr samazinājās par 7 % pret 2023. gada augustu. Tikmēr Lietuvā elektroenerģijas patēriņš bija 959 GWh, kas ir samazinājums par 2 % pret iepriekšējo mēnesi, bet pieaugums par 2 % pret augustu pērn.

Baltijas valstīs saražotais elektroenerģijas apjoms aizvadītajā mēnesī bija 1 194 GWh, kas bija par 3 % mazāk nekā jūlijā, tomēr par 20 % vairāk nekā šajā mēnesī 2023. gadā. Latvijā elektroenerģijas ģenerācija kāpa par 10 % pret iepriekšējo mēnesi, sasniedzot 254 GWh. Igaunijā šis apjoms bija 324 GWh, un tas bija samazinājums par 11 %. Savukārt Lietuvā tika saražotas 616 GWh elektroenerģijas jeb par 2 % mazāk nekā jūlijā.

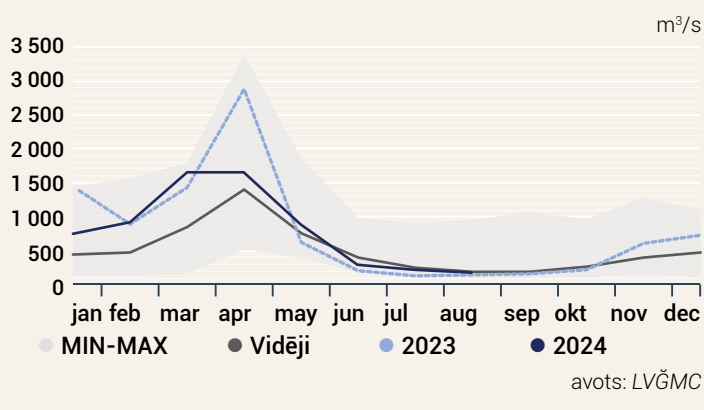
Baltijas elektroenerģijas patēriņa un ģenerācijas attiecība augustā bija 60 %. Latvijā šis īpatsvars bija 53 %, Igaunijā — 59 %, savukārt Lietuvā tas bija 64 %.

Ūdens pietece Daugavā pietuvojās daudzgadu vidējam līmenim

Augustā vidējā ūdens pietece Daugavā turpināja samazināties, sasniedzot 186 m³/s. Šis rādītājs bija par 18 % zemāks nekā iepriekšējā mēnesī, taču par 23 % augstāks nekā šajā periodā pērn. Tāpat arī šajā mēnesī ūdens pietece pietuvojās daudzgadu vidējam līmenim.

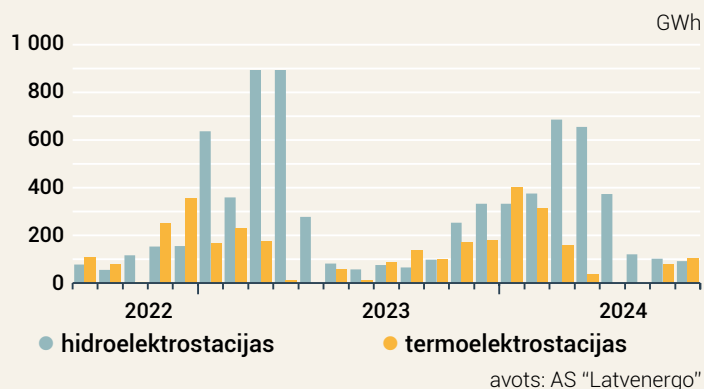
Aizvadītajā mēnesī elektroenerģijas izstrāde *Latvenergo* hidroelektrostacijās turpināja lejupvērstu tendenci, samazinoties par 8 % pret jūliju līdz 94 GWh. Savukārt ražošana *Latvenergo* termoelektrostacijās kāpa par 30 % līdz 102 GWh.

5. att. Ūdens pietece Daugavā, vidēji mēnesī

avots: LVĢMČ

6. att. AS "Latvenergo" Daugavas HES un TEC saražotais elektroenerģijas apjoms

avots: AS "Latvenergo"

Nākamā mēneša elektroenerģijas nākotnes kontraktu cenas turpina lejupslīdi

Augustā nākamā mēneša elektroenerģijas sistēmas kontrakts (*Nordic Futures*) turpināja iepriekšējo mēnešu lejupslīdi, nokritot par 21 % līdz 25,67 EUR/MWh. Savukārt nākamā gada sistēmas kontrakta cena saglabājās jūlija līmenī — 42,04 EUR/MWh.

Nākamā mēneša elektroenerģijas sistēmas kontrakta cenu lejupslīdi aizvadītajā mēnesī noteica lielāks prognozēto nokrišņu daudzums, kā rezultātā pieauga Ziemeļvalstu hidrobalances rādītājs — no -2,5 TWh zem normas mēneša sākumā līdz -0,5 TWh zem normas augusta nogalē.

Ģeopolitiskā spriedze nosaka izmaiņas energoproduktu tirgos

Aizvadītajā mēnesī dabasgāzes nākamā mēneša kontrakta (*Dutch TTF front-month index*) cena kāpa par 14 % pret jūliju, sasniedzot 38,17 EUR/MWh.

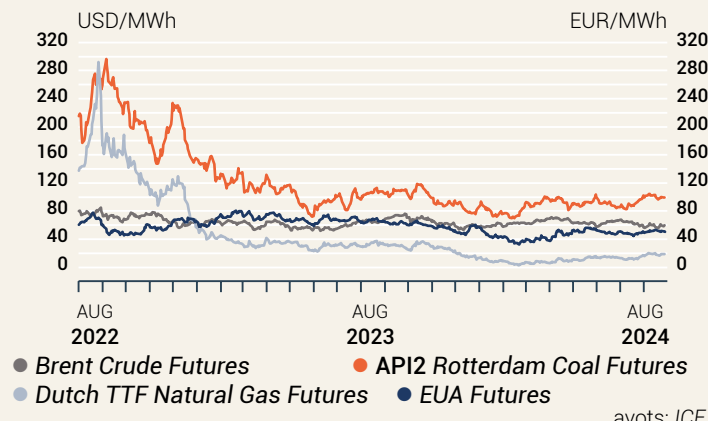
Galvenais faktors, kas noteica dabasgāzes cenu pieaugumu augustā, bija Ukrainas militārās aktivitātes Krievijas Kurskas apgabalā, kurā atrodas Sudžas gāzes tranzīta punkts. Tā rezultātā pieauga bažas par iespējamu Krievijas dabasgāzes tranzīta pārtraukšanu caur Ukrainu. Papildus tam bija samazinātas piegādes plūsmas no Norvēģijas plānotu apkopes darbu dēļ, kā arī zemāks sašķidrinātās dabasgāzes (SDG) imports Eiropā. Tikmēr lielāku cenu pieaugumu ierobežoja dabasgāzes krātuvju aizpildījuma līmenis, kas Eiropas Savienībā augusta beigās pēc AGSI datiem sasniedza 92 %, pārsniedzot 1. novembra 90 % mērķi.

Jēlnaftas nākotnes kontrakta (*Front Month Brent Oil*) cena augustā bija 78,88 USD/bbl jeb par 5 % zemāka nekā iepriekšējā mēnesī.

Jēlnaftas cenas aizvadītajā mēnesī samazinājās ekonomisko un ģeopolitisko faktoru dēļ. No vienas puses bija bažas par iespējamo ASV ekonomikas palēnināšanos, ko pastiprināja pretrunīgie Federālo rezervju sistēmas signāli saistībā ar procentu likmju politiku un vājākiem nekā gaidīts nodarbinātības datiem, kas radīja bažas par naftas pieprasījuma samazināšanos. Arī Ķīnā, pasaulē lielākajā jēlnaftas importētājvalstī, rādītāji liecināja par ekonomikas palēnināšanos — samazinājās rūpniecības un naftas pārstrādes rūpniecību aktivitāte. Tāpat arī bija vērojama globālā pieprasījuma nenoteiktība. Savukārt, no otras puses, cerības uz pamieru Tuvajos Austrumos starp Izraēlu un Hamas mazināja bažas par iespējamiem piegādes traucējumiem no reģiona.

Ogļu nākamā mēneša kontrakta (*Front Month API2 Coal*) cena aizvadītajā mēnesī pieauga par 10 %, salīdzinot ar jūliju, un bija 121,00 USD/t.

7. att. Energoproduktu cenas

avots: ICE

Augustā ogļu cenas kāpa dabasgāzes cenu pieauguma dēļ, kā rezultātā ogles kļuva par ekonomiski pievilcīgāku resursu elektroenerģijas ražošanai, salīdzinot ar dabasgāzi. Turklāt bija novērojams eksporta samazinājums no Eiropas galvenās ogļu piegādātājvalsts — Kolumbijas sakarā ar protesta akcijām uz dzelzceļa sliedēm starp ogļu raktuvēm un eksporta termināli. Tajā pašā laikā ogļu krājumi Eiropas lielākajos termināļos bija komfortablā līmenī.

Savukārt Eiropas emisijas kvotu (*EUA Futures*) Dec.24 kontrakta cena augustā sasniedza 71,26 EUR/t, kas bija par 5 % vairāk nekā iepriekšējā mēnesī.

Aizvadītajā mēnesī emisijas kvotu cenas galvenokārt pakāpās strauju energoproduktu cenu kustību dēļ — tās sekoja dabasgāzes cenu augšupvērstām izmaiņām sakarā ar ģeopolitisko situāciju Eiropā. ●

AS "Latvenergo" ziedo 93 transportlīdzekļus Ukrainas aizstāvjiem

Regulāri atbalstot Ukrainu un tās aizstāvjus, AS "Latvenergo" nodibinājumam Fonds "Ziedot.lv" ziedo 93 transportlīdzekļus. Ziedojumu veido bezceļu pikapi, apvidus auto, mikroautobusi, kravas furgoni u.c. Tie paredzēti Ukrainas militāro vienību apgādei un ievainoto evakuācijai, gan arī citām sabiedrības vajadzībām, palīdzot kara sekū likvidēšanā.

Lai sniegtu atbalstu karā cietušajai Ukrainas sabiedrībai un tās varonīgajiem aizstāvjiem no Krievijas agresijas, AS "Latvenergo" ziedo pilnpiedziņas transportlīdzekļus. Sadarbībā ar nodibinājumu Fonds "Ziedot.lv" šis ir kārtējais *Latvenergo* koncerna ieguldījums Ukrainas infrastruktūras un iedzīvotāju atbalstam, īpaši ņemot vērā kritisko nepieciešamību pēc transportlīdzekļiem, kas var tikt izmantoti elektroapgādes atjaunošanā un militāro vienību apgādē.

Kopumā tiek ziedoti 93 transportlīdzekļi, kas vairs netiek izmantoti uzņēmuma saimnieciskajā darbībā, par kopējo summu EUR 164 450. No šiem transportlīdzekļiem 84 % ir ar pilnpiedziņu, kas piemēroti smagi izbraucamiem apvidiem, un 16 % ir ar vienas ass piedziņu, kas noderīgi cilvēku un kravu pārvadāšanai. Ziedojumu veido 33 bezceļu pikapi (*Toyota Hilux*, *Ford Ranger*) un apvidus auto (*Toyota RAV 4*, *Suzuki*

SX4), 25 kravas furgoni un mikroautobusi (*VW TRansporter*, *Mercedes-Benz Sprinter u.c.*), 35 vieglās komercautomāšīnas (*VW Caddy*, *Citroen Berlingo*). Visi transportlīdzekļi ir tehniskā kārtībā. Šie transportlīdzekļi tiks izmantoti Ukrainas militāro vienību apgādei un ievainoto evakuācijai, nepiesaistot ienaidnieka uzmanību, kā arī kara sekū likvidēšanā iesaistīto mediķu un iesaistītā personāla vajadzībām.

"Miera laikā šie automobiļi pēc izsoles turpinātu savu dzīvi Latvijā, bet pašreizējos *force majeure* apstākļos tie ir daudz vajadzīgāki Ukrainas bruņotajiem spēkiem un civilajai sabiedrībai. Katrs cilvēks, kas tiks izvests no kara darbības zonas, katrs šāviņš, kas no tiem sasniegs ienaidnieku, būs mūsu visu ieguvums, kas daudz lielāks nekā komerciāls ieguvums. Šis ziedojums ir *Latvenergo* ieguldījums Ukrainas sabiedrības atbalstam, demonstrējot solidaritāti un sniedzot praktisku palīdzību, kas ir vitāli svarīga šajā grūtajā laikā — līdz kara beigām ar Ukrainas uzvaru," — saka **Arnis Kurgs**, AS "Latvenergo" Administratīvais direktors.

Transportlīdzekļu atlase tika veikta sadarbībā ar biedrības "Bruņotava" pārstāvjiem, kas koordinē Ukrainas vajadzību apzināšanu Latvijā un organizē saziedoto līdzekļu un materiālu nogādi uz Čerņihivas apgabalu. ●

Ilgspējīgi rūpēties par foreļu nārsta vietām Bērzenes upē

Sagatavoja AS "Latvenergo" Komunikācijas funkcija

Ilggadējā talkā 31. augustā Ķekavas novadā AS "Latvenergo" darbinieki kopā ar vietējiem vides aktivistiem sakopa Bērzenes upes posmu, kurā vairāku gadu garumā ļoti veiksmīgi nārsto lašveidīgās zivju sugas: strauta foreles un taimiņi.

Lai sekmētu tuvojošos nārstu, talcinieki upes gultnē notīrīja

oļus un izņēma sagāztos kokus, un upes plūdumu atbrīvoja no sanesumiem, kā arī ar papildus oļu klājumu gultnē palielināja potenciālo nārsta vietu skaitu. Rudenī ielikts zemūdens kameras vairākus gadus ir ļāvušas sekot līdzi foreļu nārstam un iepriekšējā gadā tajās izdevās novērot taimiņus.

Sadarbība ar vietējiem iedzīvotājiem veido labu platformu *Latvenergo* ilgtspējas stratēģijas saiknei ar kopienām, kurās ir domubiedri par dabas vērtību saudzēšanu un saglabāšanu. Šis

projekts dabiskā veidā parāda abpusēju iesaisti un ir sekmīgs paraugs, kā par dabas aizsardzību un rūpēm stāstīt sabiedrībai.

Gan zinātniskie dati, gan maksšķerņieku informācija rāda, ka šeit ir stabila strautes foreles populācija. Strautes forele ir apliecinājums tam, ka upes vide ir kvalitatīva, jo šai zivij patīk ar skābekli bagātināts ūdens, smilšaina un oļaina grunts. Un labākais fakts no zinātniskajiem datiem ir tas, ka ne tikai foreles šeit nārsto, bet noteiktos apstākļos manāmi arī taimiņi.

Kādreiz Bērzene ietecēja Daugavā. Kopš Rīgas HES uzcelšanas Bērzene ieplūst Rīgas HES kreisā krasta drenāžas kanālā, kas ir savienots ar sauso Daugavu. Lai arī Bērzenes gultne ir mākslīgi veidota un būtiski pārveidota, kā arī tai piešķirts valsts nozīmes ūdensnotekas statuss, upe ir savienota ar Daugavu lejpus Rīgas HES un ir potenciāli piemērota un pieejama gan saldūdens zivju sugām — strautes forelei un strautes nēģim, gan ceļotājzivīm — upes nēģim un taimiņam. Tādējādi AS “Latvenergo” šī mazā upīte ir svarīga kā Daugavas baseina pieteka, un tās veselību palīdz novērtēt zinātniskais institūts BIOR. Pētījumu mērķis ir apzināt iespējamus pasākumus, lai veicinātu ceļotājzivju migrāciju Bērzenes upē un uzlabotu aizsargājamo sugu dzīvotnes. Savukārt vietējo dabas entuziastu aktivitātes mums palīdz apzināt bioloģiskās dabas bagātības, kas atrodas Bērzenē, un informēt par to uzņēmuma darbiniekus.

Strautes foreles Latvijā nārsto oktobrī — novembrī, kad ūdens temperatūra pazeminās t° ($2-8^{\circ}C$) $15-70$ cm dziļumā, kāpuri izšķīļas pavasarī. Strautes forele tiek uzskatīta par taimiņa pasugu. Šī saldūdens zivs dzīvo straujās ūdenstecēs, kur skābekļa saturs ir augsts, un barojas ar kukaiņiem, to kāpuriem un mazajiem vēzveidīgajiem.

Tiklīdz būs nārstam atbilstoši apstākļi, AS “Latvenergo” izvietos

Bērzenē zemūdens kameras, kas ļaus sekot līdzi foreļu nārstam. Bērzenē izveidoti ļoti labi nārsta posmi, kuros ir akmeņu veidotas krācītes, lai bagātinātu ūdeni ar skābekli, kas arī patīk strautes forelēm un taimiņiem. Bērzenē ir konstatētas arī citas Eiropas Savienības Biotopu direktīvas aizsargātas zivju sugas.

Talkas rīkošanai AS “Latvenergo” Vides un darba aizsardzības funkcija sagatavoja visas nepieciešamās atļaujas un saskaņojumus. ●

Izglītojoši bezmaksas vebināri ceļā uz ilgtspēju

06.11.2024.

Kā ieviest ilgtspējīgu
uzņēmuma autoparku?

27.11.2024.

Arī ražošana var
būt ilgtspējīga!

09.10.2024.

Energoefektīvs mājoklis
– ietaupījums ilgtermiņā

23.10.2024.

Inženierzinātne –
tas ir aizraujoši!

Piesakies elektrum.lv/pasakumi

Piesakies elektrum.lv/seminari

Pieslēdzies enerģiskām sarunām!